

Spravodajca občianskeho združenia

fórum života

Za dobrovoľný príspevok

ročník 14, 1/2017

**Téma: Licencia na zabíjanie
nevinných**

viac na strane 4

**60 ROKOV LEGALIZÁCIE
POTRATOV V ČESKOSLOVENSKU**

www.forumzivota.sk

OBSAH

AKTUÁLNE

- Deň počatého dieťaťa 3
Licencia na zabiťanie
nenarodených 4

Z DOMOVA

- Rozhovor s Dušanom Škurlom 7

TÉMA

- Hospicová starostlivosť 11
Úskalia umelého oplodnenia 14
Čierny predaj potratových tabliet ... 17

ZO ZAHRANIČIA

- V Paríži bránia pro-life stránky ... 20
Futbalista proti potratom 26

OZNAMY

- Konferencia Vyber si život 31

Spravodajca občianskeho združenia Fórum života, evidenčné číslo: EV 2967/09. Vydáva: Fórum života, o. z., Heydukova 14, 811 08 Bratislava, IČO 31 815 839, www.forumzivota.sk. Tlač: Anna Buchtová Varínska tlačiareň/Elektro AB

Fórum života je občianske združenie fyzických a právnických osôb. Jeho cieľom je budovať spoločnosť, ktorá rešpektuje ľudský život vo všetkých jeho formách od počatia po prirodzenú smrť a podporuje rodinu ako optimálne miesto vzniku a rozvoja ľudského života.

Kontakt na redakciu: Heydukova 14, 811 08 Bratislava, e-mail: spravodajca@forumzivota.sk. Číslo 1/2017 vyšlo v marci 2017. Spravodajca o. z. Fórum života vychádza od decembra 2003 väčšinou štyrikrát ročne. Akékoľvek rozširovanie textov je povolené s podmienkou uvedenia zdroja.

*Redakčná rada: Mária Demeterová, Marcela Dobešová, Mária Raučinová, Anna Verešová, Anna Záborská
Číslo redakčne pripravili: Mária Raučinová, Mária Froncová, Mária Demeterová, Petra Heretová, Libuša Dedáčková
Grafika a DTP tlačenej podoby: Bofostudio
Dizajn novej podoby obálky: Mgr. art. Jozef Turlik*

Ďakujeme autorom, že poskytli texty a fotografie bez nároku na honorár. Fórum života 2017

Titulná strana:

Grafický dizajn: Mária Froncová

ÚVODNÍK

Milí podporovatelia života,
Katolícka cirkev jednoznačne podporuje a chráni každý ľudský život. Svedčia o tom početné vyhlásenia jej Magistéria. Stačí uviesť postoj svätého Jána Pavla II., ktorý napísal: „Umelý potrat a eutanázia sú ... zločinmi, ktoré žiadne ľudské zákony nemôžu uznať za prípustné.“ (*Evangelium vitae*, 73). Pápež František ohľadom hodnoty ľudskej osoby súhrne uvádza, že Cirkev nemôže zmeniť svoj postoj: „Nie je nič progresívne na tom, keď sa niekto pokúša riešiť problémy zabitím ľudského života.“ (*Evangelii gaudium*, 214).

Smutne známy zákon v prospech potratu spôsobil veľa bolesti a jaziev aj na Slovensku a viedol k zabitiu asi 1,4 milióna detí. Potrat bol a je príčinou skrytej bolesti, ktorá často dlho pretrváva. Málo sa o nej hovorí a píše. Dobré ju však poznajú psychológovia, psychiatri a kňazi. Potrat nerieši zložité situácie, iba ich komplikuje. Každý krok v prospech počatého života je dobrý a treba ho úprimne oceniť. Rozhodujúca je a bude prevencia a formácia svedomia každého človeka, osobitne mladých. Tu však nejde o zápas iba s ľudským protivníkom. Je to boj so Zlým, ktorý klame a pokúša k hriechu. Tí, ktorí sú za život, majú počítať so silou a pomocou živého Boha, ktorý stojí na ich strane. Touto formou srdečne pozdravujem všetkých čitateľov tohto Spravodajcu. Ďakujem vám za všetky vaše snahy a povzbudzujem vás k odvahe, tvorivosti a k priazlivému svedectvu.

JÁN ĎAČOK, SJ

AKTUÁLNE

Deň počatého dieťaťa – oslávte s nami

Opäť sa blíži 25. marec – Deň počatého dieťaťa. Obdobie, v ktorom si pripomínáme, prejavujeme a širíme úctu k životu už od počatia. Tento rok kampaň prebieha od 19. do 26. marca. Sedemnásť ročník kampane sa vyznačuje viacerými novinkami a sprievodnými akciami. Na uliciach sa popri bielej stužke, letákom, prípadne koláčom budú rozdávať balóny s nápisom „Život je dar“. Sú vhodným a podporným doplnkom nášho staronového vizuálu s darčekom v dlaních, a deti si v kampani tiež prídu na svoje. Vydali sme aj manuál pre dobrovoľníkov - brožúrku s praktickými informáciami na prípravu a pomoc v teréne pri rozdávaní stužiek. A ako sa do kampane môžete zapojiť vy?

Zhotovením, nosením a rozdávaním bielej stužky
Úctu k životu každého človeka vyjadrujeme nosením bielej stužky, ktorá je základným symbolom kampane. Stužku si môžete sami zhotoviť (cca. 10 cm na jednu stužku) alebo si ju nechať pripraviť našimi dobrovoľníkmi v uliciach, vo farnostiach a v spoločnostiach. Budeme radi, ak sa takýmto dobrovoľníkom stanete aj vy.

Zorganizovaním Oslavy počatín

V minuloročnej kampani sa ujala myšlienka „Oslavy svojich počatín“ (s koláčikmi, príp. inými sladkosťami podobne ako pri oslave narodenín), lebo život každého z nás sa začal počatím a tak Deň počatého dieťaťa je sviatkom každého z nás. Takto cez uvedomenie si hodnoty vlastného života od počatia má každý príležitosť vážiť si hodnotu života všetkých počatých ľudských bytostí - čiže aj nenarodených detí.

Zorganizovaním koncertu za život

Ak poznáte alebo sami ste členom nejakého speváckeho zboru, hudobnej či tanečnej skupiny, zorganizujte si „Koncert za život“ vo vašej obci alebo vo farnosti. Oslovíť môžete aj verejne pôsobiacich umelcov. Fórum života bude organizovať Koncert za život v Bratislave s komorným orchestrom

ZOE a slovom Daniela Heviera 21. marca o 18:30 v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca.

Duchovnou podporou

Duchovná podpora je pre úspešnosť kampane veľmi dôležitá. Podporiť nás môžete osobnou alebo skupinovú modlitbou. Povzbudí duchovných otcov, aby odsľúžili bohoslužbu za život vo vašej farnosti, obci a prihovorili sa s témou ochrany života, prípadne zorganizovali púť za život. Fórum života organizuje 19. marca Púť za život v Rajeckej Lesnej spojenú s odhalením Pamätníka nenarodeným deťom z dielne Fóra života s názvom „Do dlaní som si ťa vryl“ a s koncertom Lámačských chvál v areáli Baziliky Narodenia Preblahoslavenej Panny Márie. Ste srdečne vítaní. Ďakujeme, že širíte spolu s nami povedomie o Dni počatého dieťaťa.

LILUŠA DEDÁČKOVÁ, koordinátorka DPD

AKTUÁLNE

História „licencie na zabíjanie“ nevinných

Každá pravá demokracia sa opiera o úctu k človeku a o ľudskú dôstojnosť. Ak chceme vo svete či v našom štáte zastávať mier a pokoj, nemôžeme „triediť“ ľudské životy na vyvolené a na tie, ktoré nám nevyhovujú. Dôslednosť ochrany života v každom jeho štádiu je základným princípom rozvoja civilizácie. „Mnoho ľudí sa veľmi zaujíma o deti v Indii a Afrike, kde ich veľa umiera na podvýživu a hlad. Milióny iných však umierajú z vôle svojej vlastnej matky. A v tom je dnes najväčšia prekážka mieru: lebo ak je matka schopná a ochotná zabiť vlastné dieťa, čo ešte bráni, aby som zabil ja teba a ty mňa?“ povedala Matka Tereza, ktorá pomáhala bez rozdielu rasy a vierovyznania.

Legalizácia umelých potratov je čiernym bodom v dejinách európskych národov a jedným z najpochmúrnejším medzníkov v slovenských dejinách. Nahliadnime trochu do dejín legálneho umelého potratu na Slovensku a v iných krajinách východného bloku. Umelý potrat nebol neznámy ani v dávnej minulosti. Medzi kultúrami starovekých civilizácií boli známe prípady vyvolaných či spôsobených potratov. Boli však zväčša prísne postihované a veľmi často trestané smrťou. Chamurapiho zákonník (1728-1686 pr. Kr.) určoval trest za vedome spôsobenú smrť nenarodeného dieťaťa. V starovekej Perzii bolo zabitie dieťaťa v lone matky pokladané za ťažký zločin. Hippokratova prísaha, ktorá vznikla v starovekom Grécku, obsahovala sľub, že lekár nikdy nevykoná umelý potrat: „Nikdy nepodám žene prostriedok spôsobujúci potrat.“ Represívny systém odpovedí na úmyselne spôsobené či vyvolané potraty zosilnel v stredoveku. Vo vtedajšom Anglicku bola interrupcia trestaná smrťou, vo Švajčiarsku dokonca ženy, ktoré sa zbavili svojho nenarodeného dieťaťa tým, že ho usmrtili, trestali zakopaním zaživa. Radikálna zmena v postojoch však nastala v 20. storočí.

Legálna a beztrestná interrupcia, ktorá sa neraz skrýva za eufemizmom tzv. „reprodukčných práv“, býva často prezentovaná ako výdobytok budovania demokratickej a pluralitnej spoločnosti vyspelých západných štátov.

Sovietske Rusko – priekopník „nových ľudských práv“

Skutočnosť je však omnoho menej prozaická a aktivisti rozličných pro-choice organizácií či politických strán, ktoré majú pro-choice agendu takpovediac v svojej politickej genetickej výbave, sa k nej verejne nehlásia. Prvou krajinou na svete, ktorá legalizovala beztrestné zabíjanie svojich nenarodených občanov, nebola žiadna z krajín, ktoré sú dnes vnímané ako vzory pre budovanie demokratických spoločností. Bolo ňou smutne preslávené Sovietske Rusko, kde komunista a masový vrah Vladimír Iljič Uljanov alias Lenin 18. novembra 1920 podpísal legislatívnu normu, ktorou „bezpodmienečne ruší všetky zákony trestajúce umelý potrat“. Sovietska tlač vtedy túto novú legislatívnu úpravu zdôvodňovala aj týmito slovami: „Ak má mať žena podľa teórie súdruha Engelsa právo na slobodné striedanie partnerov podľa svojej vôle a právo realizovať sa v spoločenskom živote, potom musí mať tiež právo zabrániť počatiu

AKTUÁLNE

a štát, reprezentovaný lekárom, jej má v tom vďaka tomuto novému zákonu pomôcť." To, že sovietskym súdruhom unikala informácia o tom, že potratom sa počatiu zabrániť nedá, ponechajme radšej bez hlbšej analýzy.

K „nadradenej rase“

O tom, že socializmus v podaní Leninových boľševikov a Hitlerových národných socialistov používal na dosiahnutie svojich ideologických cieľov veľmi podobné prostriedky, svedčí tiež fakt, že druhou krajinou, ktorá vo svojej legislatíve urobila zabitie nenarodeného dieťaťa beztrestným, bolo nacistické Nemecko. Hitler mal plán vytvoriť „čistú“, biologicky silnú panskú rasu, ktorá bude ovládať zvyšok sveta. Do tejto frankensteinskej vízie „nového človeka“ mu nepasovali chorí či zdravotne postihnutí. Preto v roku 1933 legalizoval interrupciu nemeckých nenarodených detí, ktoré „majú alebo by mať mohli“ nejakú vrodenú chorobu či zdravotné postihnutie. V roku 1938 interrupciu legalizovala socialistická vláda vo Švédsku a na Islande. Krátko pred vypuknutím druhej svetovej vojny začali nacisti intenzívne pracovať na tzv. Generalplan Ost (Hlavnom pláne pre Východ), podľa ktorého mali byť dobyté územia na východ od Nemecka kolonizované „panskou rasou“ a podmanené národy mali slúžiť Nemcom ako otrocká pracovná sila. Zločinné plány Hitlera, predovšetkým so slovanskými národmi, približujú slová vedúceho kancelárie A. Hitlera Martina Bormana: „Povinnosťou Slovanov je na nás pracovať. Plodnosť Slovanov je nežiaduca. Nech používajú prezervatívy alebo chodia na potraty – čím väčšími, tým lepšie. Osveta je nebezpečná.“ Na okupovaných územiach, predovšetkým v Poľsku, Nemci okamžite zaviedli ničím neobmedzenú a veľmi

často nútenú interrupciu pre príslušníkov podmaneného národa. V prípade Nemiek však interrupcia bola trestaná smrťou. Dňa 22. júla 1942 sa mal Hitler na území okupovaného Poľska vyjadriť takto: „Zoči-voči veľkým rodinám domorodého obyvateľstva je pre nás veľmi žiaduce, aby dievčatá a ženy mali podľa možností čo najviac interrupcií. Osobne zastrelím toho idiota, ktorý by chcel uviesť do života predpisy zakazujúce potraty na východných okupovaných územiach.“

Po stopách Lenina

Nádeje, ktoré priniesol mnohým európskym národom povojnový rok 1945, rýchlo uhasila vidina rozšírenia sovietskeho komunizmu do veľkej časti starého kontinentu. S novými komunistickými poriadkami prišiel aj nový pohľad na rodinu a rodinnú legislatívu. Manželstvo už prestalo byť chápané ako jedna z najvyšších spoločenských hodnôt podporovaných a chránených štátom a nová legislatíva východoeurópskych štátov, v ktorých vyhrávali voľby komunisti a postupne sa stávali satelitmi Sovietskeho zväzu, začala kopírovať vývoj podľa Leninových plánov. Postupné oslabovanie ochrany nenarodených detí nastalo okamžite po prebratí moci komunistami v jednotlivých krajinách. Zväčša malo formu znižovania trestnej sadzby za interrupciu, resp. jej netrestania. V roku 1956 boli legalizované umelé potraty v Poľsku, ako aj v Maďarsku a Bulharsku. O rok neskôr sa interrupcie stali beztrestnými a plne legálnymi v Československu, Rumunsku a v Číne. V Rumunsku táto legislatíva platila len do roku 1966, keď komunistický prezident Nicolae Ceausescu svojím dekrétom v záujme zlepšenia desivej demografickej situácie štátu interrupcie výrazne obmedzil. V roku 1972 potraty legalizovala NDR. Žiaľ,

AKTUÁLNE

príklad komunistických krajín rýchlo začali nasledovať aj západné krajiny. Dnes sú medzi tzv. vyspelými štátmi výnimmou krajinou, v ktorých sa interrupcia vníma aj z pohľadu práva ako zločin, prípadne je značne obmedzená. Z postkomunistických krajín sa výrazným spôsobom podarilo legislatívne obmedziť beztretnosť zabíjania nenarodených detí iba v Poľsku. Dňa 7. januára 1993 Sejm Poľskej republiky schválil nový „Zákon o ochrane života, plánovaní rodiny, ochrane ľudského plodu a podmienkach prerušenia tehotenstva“. Nahradil dovtedy platný interrupčný zákon z roku 1956. Podľa zámerov novej právnej úpravy sa interrupcia stala v Poľsku de facto zakázaná. Prijatý zákon pripúšťa ukončenie tehotenstva výlučne v troch mimoriadnych situáciách, ktorými je ohrozenie života alebo zdravia tehotnej ženy, ťažké a nezvratné postihnutie plodu alebo nevyliciteľná choroba ohrozujúca jeho život a skutočnosť, že žena otehotnela v dôsledku trestného činu, ktorý bol na nej spáchaný. Na jeseň uplynulého roka sa pokúsili pro-life aktivisti prostredníctvom občianskeho návrhu zákona podporeného podpisom viac ako 450-tisíc poľských občanov zvýšiť ochranu života nenarodených detí, predovšetkým v oblasti takmer neobmedzených umelých potratov z eugenických dôvodov. Tento návrh, žiaľ, nenašiel dostatočnú podporu v poľskom parlamente.

Rok 1957 – smutný medzník v českých a slovenských dejinách

K najsmutnejším medzníkom v moderných dejinách nášho štátu nepochybne patrí rok 1957. V tomto roku bol prijatý československým Národným zhromaždením zákon č. 68/1957 Zb. o umelom prerušení tehotenstva umožňujúci prakticky beztretné a neobmedzené zabíjanie

nenarodených detí. Zákon nadobudol platnosť 30. 12. 1957. Neslávne známym predkladateľom tohto neslávneho zákona bol suspendovaný a exkomunikovaný katolícky kňaz aktívne kolaborujúci s komunistickým režimom Josef Plojhar. Plojhar, pôsobiaci vo viacerých komunistických vládach počnúc vládou Klementa Gottwalda ako minister zdravotníctva, je tiež známy ako tvorca a aktívny vykonávateľ prenasledovania veriacich v Československu a mnohých represálií voči verným kňazom a biskupom.

V roku 1962 boli na základe Nariadenia vlády ČSSR zriadené interrupčné komisie, ktoré posudzovali splnenie kritérií pre vykonanie umelého potratu. Aspoň v minimálnej miere obmedzovali úplne liberálny prístup k umelému potratu. V roku 1986 boli pre beztretné vykonávanie umelého potratu zbúrané prakticky všetky bariéry. V Čechách zákonom č. 66/1986 Sb. a na Slovensku zákonom č. 73/1986 Zb. bolo umožnené vykonávať interrupcie bez obmedzenia a udávania dôvodu až do ukončenia tretieho mesiaca tehotenstva. Tento zákon je pre našu krajinu hanbou a je smutné, že ani za takmer tri desaťročia budovania právneho demokratického štátu sa ho nepodarilo zrušiť. Ešte aj tento potratový zákon, ktorý patrí k najliberalnejším v Európe, je na Slovensku s tichým súhlasom štátnych inštitúcií dlhodobo porušovaný zdravotníckymi zariadeniami, ktoré čerpajú nemalý finančný profit z tzv. potratovej turistiky. Prakticky bez akéhokoľvek obmedzenia a anonymne poskytujú svoje „služby“ cudzinkám, pričom zákon v § 10 uvádza, že „umelé prerušenie tehotenstva sa nevykoná cudzinkám, ktoré sa v Slovenskej republike zdržiavajú prechodne“.

DARIUSZ ŻUK-OLSZEWSKI

ROZHOVOR

Ovocie je sladšie, než sme čakali

Národný pochod v Košiciach a iniciatíva 9mesiacov za život. To sú dve celoslovenské podujatia, pod ktoré sa podpísalo košické spoločenstvo za život - Deti sv. Alžbety, neskôr občianske združenie Aliancia za život. O ich veľkej zane- tenosti niet pochýb. Pro-life aktivista, koordinátor ochrany života v Košickej arcidiecéze DUŠAN ŠKURLA je ich hlavným protagonistom.

Za počatý či nenarodený život sa angažuje viacero mimovládnych organizácií, hnutí, spoločenstiev a jednotlivcov už desiatky rokov. Aká bola pohútka začať minulý rok iniciatívu 9mesiacov za život?

Chceli sme sláviť Rok milosrdenstva. Svätý Otec František vyzval Cirkev, aby sa zamerala na skutky milosrdenstva a aby sme šli na periférie. Okrem toho sme chceli dať nejaké konkrétne pokračovanie Národnému pochodu za život v každodennom živote. Práve misia modlitbovej prítomnosti na miestach vykonávania potratov sa ukázala ako mnohvrstvá - konkrétna, na periférii spoločenskej pozornosti, celoplošne aktuálna, relatívne ľahko realizovateľná, známa

a zároveň málo rozvinutá, naplňajúca viaceré formy milosrdenstva, ktorá apeluje navonok (k svetu) i dovnútra (Cirkevi). Naším úmyslom bolo ponúknuť pro-life ľuďom konkrétnu formu zapojenia sa do služby. Ukázalo sa, že mnohí boli vďační, že prišla taká ponuka. Vieme, ako to chodí: bez podnetu zvonku často zostanú naše aj sväté túžby či úmysly nenaplnené.

Akú skúsenosť či nové svetlo do pro-life hnutia na Slovensku iniciatíva priniesla - organizátorom i adresátom?

Svetlom je samotná existencia 50 modlitbových skupín v 40 mestách Slovenska. Počet 1200 aktivistov, ktorí počas projektu verejne

Do akcie sa zapojili všetky vekové kategórie, Snímka: archív D. Škurlu

ROZHOVOR

deklarovali pred svojimi spoluobčanmi právo na život pre nenarodených - to je viac ako svetlo do pro-life hnutia, to je výrazný kvantitatívny nárast aktívneho pro-life jadra na Slovensku. Štyri zariadenia, v ktorých prestali ponúkať potraty - to je skúsenosť, že modlitba a láskavý dialóg prináša ovocie (sladšie, než sme čakali). Pre mňa osobne je najväčšou skúsenosťou veľký ľudský potenciál, ktorý sa ukázal a na ktorom sa dá stavať. Myslím na zapálených laikov i duchovných, ktorí si uvedomujú zodpovednosť za stav svojho mesta, a tam, kde žijú, pôsobia ako pro-life kvas.

Aké následné aktivity či motivácie v Cirkvi alebo v sekulárnom svete podľa vás 9 mesiacov za život vyvolalo?

Svet i Cirkev sú komplexné skutočnosti, preto sa treba vyhýbať povrchnému zovšeobecneniu. Je zaujímavé čítať si motivácie ľudí, ktorí sa do projektu aktívne zapojili, rovnako zaujímavé sú reakcie okoloidúcich ľudí, keď stojíme pred budovou, zaujímavé sú aj rozhovory s predstaviteľmi potratových centier. To sú príklady, keď si možno všimaf ako prebieha či v akom stave sa nachádza naša veľká úloha - scitlivovanie spoločnosti pre úctu k životu. Čo sa týka nových motivácií či aktivít - tie sú výrazné navzájom medzi miestnymi skupinami. Výmenou skúseností spoločne rastieme a vylepšujeme našu prácu. V niektorých farnostiach začali pripravovať pravidelne sväté omše za život, inde sa z modlitebníkov sformovala skupina, ktorá sa stretáva aj mimo služieb pri nemocnici. V Bratislave došlo k prepojeniu s projektom 40 dní za život, pripravujeme duchovnú obnovu a neskôr formačný víkend pre gynekologických pracovníkov (a obdobne pre farmaceutov). Veľmi by som si prial, aby sme v spolupráci s poradňou Alexis pripravili

li čím viac odborníkov na priamy kontakt s mamičkami v ťažkých životných situáciách.

Aj tento rok s iniciatívou pokračujete. Zmenilo sa niečo oproti minuloročnému priebehu?

Áno, práve tá následná iniciatíva, s ktorou sme na začiatku nerátali. Pôvodne sme mysleli, že 9mesiacov za život bude jednorazovka. Milo nás prekvapil „dopyt“ zdola. V druhom ročníku sa nemení nič podstatné. V propagácii by sme chceli viac zviditeľniť 60. výročie legalizácie zabíjania nenarodených detí. Vnútorne chceme popracovať na našej „odbornosti“.

Môžete v krátkosti charakterizovať, aké sú širšie ciele, zámery a vízie organizácie Deti sv. Alžbety – Aliancia za život?

Košická pro-life spoločnosť Deti svätej Alžbety vzniklo na konci roka 2009. Čoskoro si založilo aj občianske združenie s názvom Aliancia za život. Naše sídlo i základná činnosť zostáva v Košiciach. Sám život postupne nastolil okolnosti, ktoré rozšírili náš pohľad i záber činnosti - napríklad prvý Národný pochod za život v roku 2013 alebo spomínaný projekt 9 mesiacov za život, ktorého spoluiniciátormi sú aj dvaja členovia nášho košického spoločenstva. Aké sú naše ciele? Ten dlhodobý azda presahuje ľudské možnosti - úcta k človeku od počatia po prirodzenú smrť. Strednodobým cieľom je zrovnoprávnenie nenarodených detí. Krátkodobým cieľom je udržať tempo rozbehnutých aktivít. A pri tom všetkom pestovať si vnímavosť na to, k čomu nás vedie prítomná chvíľa. Skúsenosť posledných rokov ukázala, že ciele riadi aj Prozretelnosť. Oplatí sa podriaďiť.

Zhovárala sa: MÁRIA RAUČINOVÁ

ROZHOVOR

Kampaň 40 dní za život pokračuje

Kampaň 40 dní za život sa pomaly dostáva do povedomia ľudí. Oslovili sme jej koordinátorku a pro-life aktivistku MARTINU BEDNÁRIKOVÚ.

Ako a kde vznikla iniciatíva 40 dní za život?

Kampaň sa začala ako jednorazová akcia v mestečku Bryan/College Station v Texase, USA v roku 2004. Miestni kresťania zorganizovali 40-dňovú kampaň za účelom posilnenia pro-life hnutia v ich komunite. Ďalšie miesta sa o tejto kampani dočuli a rozhodli sa zorganizovať niečo podobné. Prvú národne koordinovanú kampaň sa podarilo zorganizovať na jeseň 2007. Odtedy sa projekt rozšíril do 30 krajín sveta.

Čo tá motivovalo priniesť projekt na Slovensko?

K projektu 40 dní za život som sa dostala náhodne pred tromi rokmi. Pri upratovaní bratovej poličky som si všimla knihu *Neplánované* od Abby Johnsonovej. Titul som nepoznala, a tak som ho zo zvedavosti otvorila. Abby, bývalá riaditeľka kliniky Spoločnosti pre plánované rodičovstvo (Planned Parenthood), sa obrátila práve vďaka modlitbám dobrovoľníkov v rámci kampane 40 dní za život. Vyhľadala som si, že ide o najväčšiu medzinárodnú pro-life mobilizáciu v histórii. Ako je možné, že som o tomto projekte nikdy nepočula?

Do kampane, ktorú si rozbehla v minulom roku, a ktorá pokračuje od 1. marca aj tento rok, sa ľudia zapájajú spontánne?

Pred nemocnicou na bratislavských Kramároch prebiehajú skupinové modlitby vo vopred určených časoch. Tieto skupinky bolo samozrejme treba zorganizovať z prihlásených dobrovoľníkov. Tí, ktorí sa nemôžu zapojiť do verejnej modlitby, majú možnosť pridať sa „na diaľku“ prostredníctvom denných modlitieb a zamyslení, ktoré rozosieme cez internet. K týmto modlitbám sa spontánne pridali ľudia z celého Slovenska. Zároveň sa počas kampane konajú rôzne sprievodné akcie - krížová cesta, adorácia či modlitbová refaz.

Ako reagujú okoloidúci, keď sa modlíte pred nemocnicou?

Positívne i negatívne. Ľudia nám ukazovali zdvihnuté prsty, povzbudzovali nás slovné i úsmevom. Našli sa však aj takí, ktorí dali zreteľne najavo svoj nesúhlas. Verejné modlitby sú na Slovensku stále čímsi novým; napriek tomu verím, že ľudia si postupne zvyknú.

Boli ste pripravení aj na dlhšie rozhovory s ľuďmi o ochrane života?

Cieľom kampane pred nemocnicou nie je rozprávať sa s okoloidúcimi a presvedčať ich o správnosti nášho názoru. Úlohou dobrovoľníkov je tichá modlitba a pokojná prítomnosť priamo na miestach, kde sa vykonávajú potraty. Modlitebníci sú však otvorení aj rozhovorom. Kým sa skupinka modlí, jeden-dvaja sa odčlenia a podelia o svoju radu či názor.

V čom ste získali skúsenosti z minuloročnej kampane?

Spôsob, akým sme kampaň viedli minulú jeseň, sa nám osvedčil, a tak v ňom pokračujeme. Tešíme sa z každého, kto sa do kampane zapojí a veríme, že modlitby zmenia nielen naše srdcia, ale aj celú spoločnosť.

Viac informácií na www.40dnizazivot.sk
a na www.facebook.com/40dnizazivot.

Zhovárala sa: MÁRIA RAUČINOVÁ

ROZHOVOR

Máme krízu manželských a rodinných povolání

Sama je vydatá a má rodinu. Možno práve to ju povzbudzuje, aby skúsenosť manželského a rodinného spoločenstva zažili aj iní. MARTINA BRENCIČOVÁ koordinuje zoznamovanie a stretnutia slobodných.

Jedného dňa si rozposlala máily, že pracuješ pre zoznamovaciu agentúru. Čo ťa k tomu bezprostredne priviedlo?

Oslovila ma Gudrun Kugler, laická teologička a právnička z Rakúska (zakladateľka Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians in Europe a poslankyňa za mesto Viedeň). Opýtala sa ma, či by som chcela viesť katolícku zoznamku pre Slovensko a Čechy. Gudrun pred 12 rokmi založila zoznamku kathTreff - ako reakciu na rozhovor so salzburským biskupom Andreasom Launom. Ten sa jej pošťavoval, že vidí okolo seba veľa slobodných veriacich a rád by im pomohol nájsť si partnera do sviatostného manželstva. Súhlasila som, lebo okolo seba vidím aj medzi svojimi priateľmi množstvo krásnych, milých a inteligentných ľudí, ktorí hľadajú svojich životných partnerov.

Vysvetlíš v krátkosti princíp fungovania agentúry?

KatRande.org je vysoko bezpečná a sofistikovaná internetová zoznamovacia agentúra, ktorá poskytuje možnosť zoznámiť sa prostredníctvom internetu, ale aj „naživo“ s ľuďmi, ktorí hľadajú vo viere svojich životných partnerov. Naši členovia sa môžu spoznávať prostredníctvom písania správ, četovania, diskusií na fóre a to aj vďaka vyhľadávaciemu systému, ktorý vytvoril a stále dotvára tím odborníkov z IT technikov, psychológov, dlhoročných manželských párov a kňazov.

Nie je takéto „posúvanie“ slobodných do vzťahu trochu neprirodené? Nemali by sa partneri poznať dlhšie a kto zaručí, že pri vstupných dotazníkoch, ktoré vyplňajú, sú úprimní?

Dnešná doba je iná ako pred 20 rokmi. Mladí komunikujú viac na sociálnych sieťach a možnosti na prirodzené zoznamovanie ubúda. Keď študent skončí vysokú školu a nastúpi do práce, prirodzené prostredie na hľadanie životného partnera sa zmenšuje. Práve pre týchto ľudí prichádza naša ponuka. KatRande sa snaží byť „miestom stretnutia“ a to nielen prostredníctvom internetu, ale aj „naživo“. V minulom roku sme začali organizovať vikendové stretnutia, duchovné obnovy a tzv. speed datingy - rýchle zoznamovanie, kde sa nezadaní zoznamujú v príjemnom prostredí kaviarne. Pri týchto akciách vzniká niekoľko párov, ktoré sú na štartovacej čiare seriózných vzťahov. Aj na internetovej zoznamke sa už ľudia naučili komunikovať a hľadať toho pravého/ tú pravú. Tým, že je zoznamka spoplatnená, registrujú si na nej tí, ktorí hľadajú seriózný vzťah. Agentúra má aj ochranné mechanizmy, ktorými by neslušného člena deaktivovala.

Viacero rehoľných či kňazských povolání vzniká aj vďaka tomu, že doteraz nenašli toho pravého, ale objavili hlbší vzťah k Bohu. Vaša agentúra pravdepodobnosť takýchto budúcich povolání tak trochu zmenšuje, nie?

Celkovo sa hovorí o kríze povolání, nielen rehoľných, ale aj povolání do manželstva. Každý človek by mal počúvať Boží hlas a zvažovať, akou cestou pôjde. Nemyslím si, že by sa človek mal rozhodovať pre rehoľný život len preto, že mu to pri hľadaní životného partnera „nevyšlo“. Je veľké množstvo ľudí, ktorí nachádzajú svoje miesto a hlboké naplnenie ako laici, v službe lásky k iným.

Zhovárala sa: MÁRIA RAUČINOVÁ

TÉMA

To, ako ľudia zomrú, ostáva v pamäti žijúcich

Prededávnom sa v tlači objavila správa o terminálne chorej mladej žene a matke Stephanie Packerovej, ktorej zdravotná poisťovňa v Kalifornii odmietla preplatiť chemoterapeutickú liečbu.

Dôvodom zamietnutia liečby bol ekonomický aspekt, avšak namiesto hľadania alternatívnej liečby, jej bola ponúknutá lacná tabletková liečba umožňujúca ukončiť vlastný život (v tomto štáte USA je povolená asistovaná samovražda/eutanázia). Až po medializácii problému našla poisťovňa pre ňu vhodné riešenie v zabezpečení kvality života až do posledného momentu. Stephanie Packerová dnes predstavuje ústrednú postavu v kampani za právo na život a v boji proti eutanázii. Dnešná doba nás neustále konfrontuje s potrebou efektívne hospodáriť s limitovanými finančnými prostriedkami. Zväčša však verejné, ale aj súkromné organizácie šetria na tej najvzácnejšej hodnote - na človeku. Človek je zraniteľnou bytosťou najmä pri svojom počatí, narodení a dospievaní, v chorobe, v starobe a na sklonku života. Vtedy potrebuje pomoc druhých a je na ňu odkázaný. Okrem modlitby a času, ktorý druhým venujeme, spočíva pomoc aj v obetovaní finančných a materiálnych zdrojov na túto starostlivosť.

Smrť býva často tabuizovaná, človek ju podvedome neprijíma a vytláča, pokiaľ sa ho osobne netýka. Napriek vysokošpecializovanej medicínskej starostlivosti veľa ľudí zomiera

Sníмка: Dušan Heim

osamotených v anonymite nemocničnej izby. Strach z bolesti a utrpenia, zo smrti v izolovanosti a v nedôstojných podmienkach vedie k úvahám o eutanázii. Pritom mnohé kultúry a náboženstvá v minulosti, ale aj v súčasnosti vnímajú umieranie a smrť ako súčasť života a zaužívané zvyky a rituály napomáhajú umierajúcemu človeku a jeho blízkym prekonať túto neľahkú etapu dôstojne a humánne. Moderná medicína pozná možnosti zníženia alebo úplného utlmenia bolesti a nepríjemných symptómov ochorenia. Odpoveď „NIE“ eutanázii dávajú hospice a paliatívne zariadenia, ktoré vznikli z potreby zabezpečiť komplexnú starostlivosť o pacienta a jeho blízkych v posledných chvíľach života.

TÉMA

Pápež Ján Pavol II. ustanovil v roku 1992 11. február za Svetový deň chorých a jeho nasledovník Benedikt XVI. v rámci posolstva k 15. výročiu tohto svetového dňa zdôraznil „potrebu vytvorenia viacerých centier paliatívnej starostlivosti, ktoré ponúkajú chorým celkovú starostlivosť, poskytujú im ľudskú pomoc i duchovné sprevádzanie, ktoré potrebujú“. Súčasný pápež František osobným príkladom ukazuje dôležitosť navštevovať väznice, domovy dôchodcov a hospice a venovať pozornosť a útechu tým najbiednejším.

Na Slovensku vznikli prvé paliatívne lôžka v roku 1995 na onkologickom ústave z iniciatívy MUDr. Kristíny Križanovej. Slovenská legislatíva po prvýkrát zafinovala pojem hospic až v roku 2000. Prvý lôžkový hospic bol otvorený v roku 2003 v Bardejovskej Novej Vsi pod vedením MUDr. Alice Váľkyovej. Hospicová starostlivosť sa zameriava na kvalitu života komplexným prístupom - nie iba k jeho fyzickým potrebám, ale aj psychologickým, sociálnym a spirituálnym. Starostlivosť v hospicoch poskytuje multidisciplinárny tím lekárov, sestier a iných zdravotníckych pracovníkov, psychológov, špeciálnych pedagógov/liečebných pedagógov, sociálnych pracovníkov, duchovných a dobrovoľníkov.

V súčasnosti u nás zdravotné poisťovne majú zmluvu s 11 hospicovými lôžkovými zariadeniami, s 9 mobilnými hospicmi a 4 nemocnicami so špecifikovanými paliatívnymi lôžkami. Okrem toho existujú 3 mobilné detské hospice s vlastným financovaním a paliatívne oddelenia v nemocniciach v rámci financovania komplexnej ústavnej starostlivosti. V porovnaní s mnohými európskymi krajinami tento počet nezodpovedá ich potrebe. Od začiatku bola hospicová a paliatívna starostlivosť

finančne poddimenzovaná a služby boli limitované zákonom o minimálnej sieti (v praxi maximum zmluvne dohodnutých lôžok) a limitovanými mesačnými platbami. V praxi to znamená, že lôžkový hospic má uhradenú starostlivosť napríklad na 12 pacientov, ale na trinásteho už úhradu nedostane. Mnohé hospice začínali svoju prevádzku bez zmluvy a za podpory zriaďovateľov, darcov a samotných pacientov a ich blízkych. Cena za lôžkodenň hradená zdravotnými poisťovňami sa posledné roky veľmi pozvoľne zvyšovala, avšak aj dnes suma 46 eur predstavuje len 70% -75% reálnych nákladov. Pri mobilnej hospicovej starostlivosti priemerné sumy 2-3 eurá na pacienta a deň zodpovedajú len 30% krytiu nákladov. Pritom domáca mobilná hospicová starostlivosť je pre pacienta tou najideálnejšou, lebo v posledných chvíľach svojho života ostáva v kruhu rodiny.

V zákone o finančnej kontrole sa legislatíva odvoláva na účelnosť, efektívnosť a ekonomickosť použitých prostriedkov bez zmienky o hodnote ľudského života. Zákon o dodržiavaní ľudských práv zas vymenúva celý zoznam práv človeka a zákon o sociálnych službách definuje kvalitu ich poskytovania. Zákon o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a Ústava SR deklarujú, že na ňu má každý občan nárok. Avšak, keď príde na poskytnutie financií z verejných zdrojov, kompetentní prestávajú vidieť človeka. Keby hospice a paliatívna starostlivosť neboli založené na entuziazme a odhodlaní ľudí pre službu životu, živené duchovnou a psychickou podporou, ako aj ochotou sponzorov, z ekonomického hľadiska sa hospice na Slovensku nachádzajú v terminálnom štádiu svojej existencie.

TÉMA

Prehľad starostlivosti na Slovensku

Svetová zdravotnícka organizácia definuje paliatívnu starostlivosť ako „prístup, ktorý zlepšuje kvalitu života pacientov a ich blízkych zoči-voči život ohrozujúcemu ochoreniu tak, že včas identifikuje a neodkladne diagnostikuje a lieči bolesť a iné fyzické, psychosociálne a duchovné problémy a tým predchádza a zmiernuje utrpenie“. Myšlienka hospicu vychádza z úcty k životu a k človeku, ktorý je jedinečnou a neopakovateľnou bytosťou. Hospic chorému a jeho blízkym garantuje, že: nebude trpieť neznesiteľnou bolesťou, v každej situácii sa bude rešpektovať jeho ľudská dôstojnosť a v posledných chvíľach svojho života nezostane sám.

Lôžková hospicová starostlivosť sa poskytuje v samostatne stojacom ústavnom zdravotníckom zariadení – v hospici. Na Slovensku k 1. 3. 2017 existuje 11 hospicov a hospicových lôžok na nemocničných oddeleniach, ktoré majú uzatvorenú zmluvu so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou:

Hospic Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi (Arcidiecézna charita Košice), Hospic u Bernadety – dom pokoja a zmiery v Nitre (Diecézna charita v Nitre), Hospic sv. Alžbety v Ľubici (Spišská katolícka charita), hospic - Dom Božieho milosrdenstva, n.o. v Banskej Bystrici, Hospic sv. Františka z Assisi, n.o. v Palárikove, Hospic Milosrdných sestier v Trenčíne, hospic Tolerancia n.o. v Trsticiach, hospic Provitae, o.z. v Lučenci, hospic Liečebňa sv. Františka, a.s. v Bratislave – Prievoze, hospicové lôžka – Vysokošpecializovaný odborný ústav geriatrický sv. Lukáša v Košiciach, hospicové lôžka – Univerzitná NsP Milosrdní bratia, s.r.o. v Bratislave - Staré mesto. Náklady na

hospicovú starostlivosť sa pohybujú od 60 € do 80 € na pacienta a deň, kde najvyššiu položku tvoria náklady na personál. Postupne od roku 2005 sa táto suma navýšila na 42 €. Od 1. 3. 2017 VŠZP podmienene navýšila túto platbu na 46 €. Suma však stále nepokrýva potrebné náklady. Navyše, zdravotné poisťovne v zmluve určujú maximálne limity platieb za mesiac, ktoré sú na úrovni 60 – 80 % kapacity zariadenia. Lôžkové hospice poskytujú tiež starostlivosť pacientom v kóme, kde je platba VŠZP na 1 lôžkodenň vo výške 50 € (54 €).

Terénna hospicová starostlivosť sa poskytuje prostredníctvom mobilných hospicov, ktorú na Slovensku poskytuje 5 subjektov (spolu 9 mobilných hospicov): Diecézna charita Nitra (Nitra), Občianske združenie Slniečnica Slovensko (Bratislava), Spišská katolícka charita (5 mobilných hospicov v jednotlivých okresných mestách), Sv. Lujza, n.o. (Handlová), Tolerancia n.o. (Trstice). Platba zdravotnej poisťovne za služby mobilného hospicu závisí od vykázaných výkonov a v priemere sa pohybuje v sume 2 - 3€ na pacienta a návštevu, pričom reálne náklady sú vo výške 6 - 10€ (personálne náklady, cestovné, administratíva).

Paliatívna starostlivosť sa poskytuje na oddeleniach paliatívnej medicíny a na paliatívnych lôžkach. Náklady na nemocničnú paliatívnu starostlivosť sú minimálne vo výške 100€ na deň. Platba zdravotnej poisťovne za ukončenú hospitalizáciu na paliatívnom lôžku je v súčasnosti vo výške 713 eur, čo zodpovedá 7 - 21 dní hospitalizácie, pričom čím vyšší počet dní, tým ostáva nemocnici menšia suma na pokrytie skutočných nákladov.

MAGDALÉNA VESELSKÁ

(Autorka sa venuje financovaniu a prevádzke hospicov.)

TÉMA

Uzrel som svojich bezbranných blížnych

Poľský gynekológ JACEK SZULZ pracoval sedem rokov v jednej z najväčších kliník v Poľsku. Po skončení univerzity zarábala 440 zlotých. Po roku praxe na klinike umelého oplodnenia prekročil priemernú mzdu niekoľkonásobne a dostal sa na úplne inú životnú úroveň. Začali ho navštevovať nešťastní ľudia a on mal pre nich recept: umelé oplodnenie.

Boli ste presvedčený, že robíte správnu vec?

Samozrejme. Keď som končil lekársku fakultu, chcel som sa zaoberať neplodnosťou. Na škole bola iba jedna alternatíva – umelé oplodnenie. O tom je presvedčený každý študent po šiestich rokoch štúdií. Takže keď mi zavolať riaditeľ jednej z najväčších IVF kliník (klinika na umelé oplodnenie) so otázkou, či chcem u neho pracovať, neváhal som. O tom som predsa sníval – o „liečbe“ neplodnosti.

Chodili ste do kostola a neprekážal vám postoj Katolíckej cirkvi k umelému oplodneniu?

Snažil som sa presvedčiť seba, že Cirkev nedrží krok s medicínou, ale že to určite neskôr pochopí. Cieľom mojej práce bol predsa život a šťastie rodičov.

Po tejto procedúre je však aj veľa nešťastných ľudí.

Áno. Okrem toho sa dá s údajmi o efektívnosti veľmi dobre manipulovať. Môžeme hovoriť štatisticky o počtoch transferov alebo oplodnených vajíčok. Vtedy sa dosahuje 40 – 50-percentná účinnosť. Ale ak to prerátame na počet pôrodov, zistíme, že program je slabý. V roku 2014 sa podľa oficiálnych údajov ministerstva zdravotníctva do procedúry IVF zapojilo 8 685 párov. Každý pár mal

6 oplodnených zárodkov – také boli podmienky programu. Vzniklo 43 000 zárodkov, z toho 2 599 tehotenstiev. No pozrime sa na záverečný efekt: narodilo sa iba 214 detí.

To znamená, že 2 385 žien potratilo a 40 000 detí zomrelo v predchádzajúcich etapách?

Áno, a to sú len oficiálne informácie za pol roka. Neoficiálne údaje sú oveľa šokujúcejšie. Mám napríklad údaje z newyorskeho trhu, podľa ktorých si firma vyrábajúca lieky potrebné pre IVF zarobila za štvrt roka 11 miliárd dolárov. A to išlo iba o lieky na stimuláciu ovulácie. Existujú firmy s precíznym plánom: najprv podávajú dievčatám antikoncepciu, teda niečo, čo ničí ich plodnosť, a potom lieky na stimuláciu ovulácie. Vedia, že na tých istých dievčatách budú po ich 35. roku zarábať na IVF klinikách.

Ako gynekológ teda potvrdzujete, že antikoncepcia ničí plodnosť?

Môžem potvrdiť, že 90 percent žien z mojej klinickej praxe s problémom neplodnosti užíva kratšie či dlhšie obdobie hormonálnu antikoncepciu. Mlčí sa o tom rovnako ako o komplikáciách spojených s umelým oplodnením a o zdravotných následkoch na takto počaté deti a ich matky.

TÉMA

Ako zareagoval váš šéf, keď ste dali najavo, že už nechcete vykonávať IVF?

Bol presvedčený, že mi niekto ponúkol vyšší plat. Povedal som mu však na rovinu: Mám morálnu dilemu. Nemôžem predsa ostať v rozpore s tým, čo mi hovorí Boh. A on hovorí: Nezabiješ!

Kedy ste to pochopili?

Keď mojej sesternici diagnostikovali rakovinu žalúdka. Dievča plné života s nečakanou diagnózou: tri mesiace života. Moja žena zmobilizovala celú rodinu k modlitbe. Išli sme na duchovnú obnovu do Słupska v januári 2012. A tam som sa prvý raz stretol s Ježišom.

Vrátili ste sa na kliniku?

V pondelok ráno som si sadol do práce s búrkou v srdci. Tá búrka trvala desať mesiacov. V určitých chvíľach som chcel všetko nechať tak, no odradzovala ma manželka, lebo sme mali hypotéky a právne záväzky. Začal som rezignovať z viacerých procedúr, z inseminácie či z prenosov zárodokov do maternice. U mňa to bol proces. Chcel som pochopiť, prečo Cirkev hovorí, že umelé oplodnenie je zlé. Začal som hľadať, prehľadával som katolícke portály. Prečítal som si encykliku Jána Pavla II. *Evangelium vitae*, inštrukciu Kongregácie pre náuku viery *Dignitas personae*. Prekvapilo ma, že Cirkev vníma ako morálne zlo už aj to, že niekto sa na procese in vitro len zúčastňuje.

Snímka: www.ivi-fertility.com

Myslíte si, že pravdu o IVF možno vidieť len očami viery?

Len vďaka stretnutiu s Bohom. Poznal som ľudí, ktorí mali skvelé výsledky testov, ale po piatom či dvadsiatom pokuse IVF zostali bez úspechu. Prečo? Pochopil som, že to nezáleží na človeku ani na našom úsilí.

Môžete priblížiť, čo ste si dovededy neuvedomovali?

Napríklad tú pavučinu drám, ktorými je umelé oplodnenie pretkané. Zmrazenie človeka – to je fyzický proces, ktorý ničí ľudskú bytosť. Naše telo sa skladá zo 70 percent vody, u počatého dieťaťa je to vyše 90 percent. Mnoho ráz som videl zárodoky po zmrazení. Neboli schopné ďalšieho života. Videl som, ako umierali, lebo boli podrobené brutálnemu zásahu človeka. Lekári tvrdia, že majú skvelé metódy zmrazenia a rozmrazenia, tzv. kryokonzerváciu. No ak sa v priebehu sekundy ponorí zárodok do -196 stupňov, môže to byť správne?

Informuje lekár o zabíí dieťaťa vo chvíli transferu do organizmu matky?

To je vzdialená etapa od prvého kroku na kliniku. Viem, ako sa lekár pohybuje na hrane, keď aplikuje vhodný zárodok do maternice ženy. Vykonáva sa to špeciálnym katétrom. Môže sa stať, že sa zárodok prilepí na koncovku katétra, ktorý musí lekár zaviesť hlboko do maternice, a buď ho spolu s cievkou vytiahne von, alebo ho neskôr nájde v maternicovom krčku či v pošve mŕtvy.

Ako na to v danej chvíli reagovali matky?

Rôzne. Nikomu na klinikách na sentimentalizme nezáleží, pretože to by bolo veľmi ťažké. Stane sa aj to, že sa páry počas procedúry rozvádajú. A vtedy vzniká

TÉMA

chaos. Otec musí napríklad súhlasiť s tým, aby matka prijala ďalší zárodok, alebo aby ho dala na adopciu. Najväčším problémom je asi to, čo nevidieť. Nevidíme napríklad, že riziko vrodených chýb detí je v procedúre IVF o 20 percent vyššie. Svetová organizácia ESHRE, ktorá zbiera údaje o IVF z celého sveta, informuje, že ženy po IVF majú štyrikrát väčšie riziko úmrtia dieťaťa v maternici, dvakrát väčšiu úmrtnosť novorodencov, zvýšené riziko mozgovej obrny a iné. A množstvo samovoľných potratov.

Mnohí ľudia tvrdia, že umelé oplodnenie je veľký vedecký pokrok.

Nepochybné. Ale nie vo vzťahu k človeku. Existuje pri ňom mnoho procedúr, ktoré ničia ľudskú dôstojnosť. Pozrime sa napríklad na zdanlivo nevinnú intervenciu stimulácie vaječnikov na samom začiatku procedúry. Žena je vystavená vysokej dávke hormónov, ktoré vyvolajú ovuláciu prinajmenšom niekoľkých desiatok vajíčok. A keď aj vyvoláme uvoľnenie toľkých vajíčok, žiaľ, nevyčistíme organizmus od hormonálnej bomby. Hormóny naďalej povzbudzujú prázdny folikul, ale už bez vajíčka. Spôsobuje to poruchy vo vodnom režime, v bielkovinovej rovnováhe, čiže komplikácie s názvom hyperstimulačný syndróm. V extrémnych prípadoch môže dokonca dôjsť k úmrtiu. Treba však dodať aj to, že ak žena potratí, jej stav sa rýchlo vráti do normy. Chápete, čo tým chcem povedať?

Navrhuje sa potrat?

Áno. Po rokoch úsilia, minútia veľkého množstva peňazí, po pozitívnom tehotenskom teste prichádza eufória. A naraz vám lekár povie: „Musíme vykonať potrat,

aby sme zachránili váš život. Musíme zabíť vaše dieťa.“ Stáva sa to asi v 2 percentách prípadov. Ďalšie drámy sa odohrávajú v situácii viacpočetného tehotenstva. V Poľsku je boom dvojčiat. To je evidentný dôsledok programu umelého oplodnenia. Vyskytujú sa aj gravidity trojčiat a štvorčiat. Také tehotenstvá sa musia ukončiť v 32. alebo 33. týždni, čiže o osem týždňov skôr. Štvorčatá sa musia porodiť do 27. týždňa. A máme tu problém s predčasným narodením detí.

Čo sa deje v prípade trojčiat a štvorčiat?

Vstrekuje sa im jed. Pod ultrazvukovou kontrolou sa zavedie príslušný nástroj s injekciou. Hovorí sa tomu selektívna terminácia. V Osvienčime to robili podobne. Hovorím pravdu. Je to eugenika. Mal som pacientku, ktorá počala päťročatá. Štyrom deťom aplikovali „lieky“ a piate v tom prostredí smrti nevydržalo a tiež umrelo. Táto dráma sa nedá opísať.

Ale ako je možné, že Hippokratova prisaha nie je žiadnou brzdou?

To patrí k súčasnej dobe. Chceme mať všetko hneď, máme peniaze, preto si môžeme kúpiť všetko, po čom túžime. Časť ľudí si myslí, podobne ako ja kedysi, že robí správnu vec. Opakujem: Len stretnutie so živým Bohom môže človeka vytiahnuť z tejto myšlienkového schémy. Iba potom som si skutočne uvedomil: „Budeš milovať Pána, svojho Boha, celým srdcom, a blížneho ako seba samého.“ Boh mi navrhol zrak a preto som začal vidieť v zárodkoch v laboratóriu svojich blížnych. A navyše bezbranných blížnych.

Text v preklade je so súhlasom Hnutí pro život

TÉMA

Prekvitá čierny predaj potratových tabliet

Je zarážajúce, do akej miery niektoré ženy a dievčatá riskujú nielen svoje zdravie, ale sú ochotné zapojiť sa aj do trestnej činnosti. Ide o čierny trh abortívnych tabliet, ktoré sa nezákonne predávajú cez internet. Dôsledky po užití týchto tabliet ženám nikto negarantuje.

RU-486 (pod názvom mifepriston) je abortívna tabletká, ktorá spôsobuje chemický potrat. Blokuje progesterónové receptory, čím zabraňuje telu vlastnému hormónu progesterónu udržať a podporovať tehotenstvo. Vďaka progesterónu sa oplodnené vajíčko môže uchytiť v sliznici maternice a pokračovať vo svojom vývoji. Ak progesterón nemôže pôsobiť, plod uhynie. K RU-486 je v prípravku priložená aj prostaglandínová tableta misoprostol, ktorá sfahmi stien maternice vypudí plod.

Mifepriston má tzv. európsku registráciu, čo znamená, že nie je potrebný celý proces skúšania lieku v danej krajine. Ak sa liek neuvedie na trh počas 36 mesiacov, vyradí sa z registrácie. U nás na Slovensku bol takto zrušený prípravok Medabon. O výnimku však žiadali držiteľia registrácie Mifegynu.

Fórum života, Inštitút pre rodinnú politiku, cirkevní predstavitelia i mnohí lekári a politici žiadali ministerstvo zdravotníctva odmietnuť potratovú tabletu, ktorá mala spôsobiť potrat mimo nemocničného zariadenia, teda bez osobitného lekárskeho dozoru. Slovenské zákony umožňujú umelo ukončiť tehotenstvo iba na gynekologickom oddelení nemocničného zariadenia. Vykonané potraty sú takto oficiálne evidované.

Keďže sa RU-486 v slovenských lekárnach nevydáva, niektorí nelegálni distribútori sa pokúsili „peniknúť na trh“ prostredníctvom internetového predaja. Na internetových stránkach ponúkajú predaj a zaslanie balíčka

s potratovými tabletami priamo na adresu klientky. Pokiaľ si balíček neprevezme, automaticky zverejnia jej meno, dokonca vek či fotografiu. Pri tejto „čiernej“ činnosti nielenže dochádza k porušeniu zákona o výdaji liekov, ale aj k porušeniu zákona o ochrane osobných údajov.

Fórum života upozornilo na tieto skutočnosti Štátny ústav pre kontrolu liekov (ŠUKL), ako aj rakúsky orgán Bundesamt für Sicherheit im Gesundheitswesen. Nelegálny distribútor totiž uvádza svoje sídlo v jednom z rakúskych miest. ŠUKL potvrdil nezákonnosť predaja. Podľa platnej legislatívy môžu byť predmetom internetového výdaja len registrované lieky, ktorých výdaj nie je viazaný na lekársky predpis. Pri nákupe lieku cez internet z anonymných internetových stránok okrem toho hrozí dodanie falšovaných alebo nekvalitných liekov. ŠUKL následne podal podnet orgánom činným v trestnom konaní. Rakúsky inštitút však odporučil riešiť prípad cez slovenský orgán na kontrolu liekov.

Napriek opakovaným urgenciám a trestným oznámeniam nezákonný predaj pokračuje. Fórum života chce preto prostredníctvom poslancov Národnej rady SR interpelovať priamo ministra zdravotníctva, aby svojou autoritou prispel k odhaleniu a zlikvidovaniu kriminálnej činnosti internetového predaja potratových tabliet, ktorý ohrozuje život a zdravie slovenských žien a matiek.

MÁRIA RAUČINOVÁ

ZO ZAHRANIČIA

One of US uvítala zastavenie financovania potratov z USA

Európska federácia One of Us (Jeden z nás) uvítala Memorandum na znovuoobnovenie politiky Mexico City policy, podpísané novým prezidentom USA Donaldom Trumpom. Memorandum zakazuje americkej agentúre U.S. Agency for International Development (USAID) financovať neštátne inštitúcie, ktoré odmietajú písomne potvrdiť, že nebudú vykonávať ani propagovať potraty. Tým prezident oficiálne obmedzil použitie verejných finančných prostriedkov daňových poplatníkov na podporu propotratových organizácií. Zároveň výrazne zastavil deštrukciu spôsobenú opačným rozhodnutím bývalého prezidenta Baracka Obamu, ktorý propotratové organizácie finančne podporoval. Toto rozhodnutie výkonnej moci USA stelesňuje ducha Európskej občianskej iniciatívy „Jeden z nás“, v ktorej 2 milióny občanov EÚ požiadalo Európsku komisiu a zákonodarcov, aby zakázala finančnú podporu opatreniam, ktoré v sebe zahŕňajú ničenie ľudských embryí a tým aj ničenie ľudských životov. Táto iniciatíva poukázala na prepojenie ekonomickej podpory plynúcej zo zdrojov EÚ za účelom realizácie experimentov na ľudských embryách a finančnej podpory smerujúcej na rozvoj organizácií,

ktoré vylučujú ľudské životy prostredníctvom potratového biznisu. V roku 1984 na Konferencii o populácii prezident Ronald Reagan prvý raz iniciatívne oznámil tzv. Mexico City Policy. Mexico City politika zabránila financovať organizácie, ktoré propagovali alebo vykonávali potraty v zámorí. Mexico City politika zahŕňala okolo 400 miliónov dolárov z federálnych fondov, z ktorých časť pravidelne dostávala na svoje propotratové aktivity Medzinárodná spoločnosť pre plánované rodičovstvo (IPPF), ako aj Medzinárodná spoločnosť Marie Stopes. Počas vlády prezidenta Georga Busha sa financovanie potratov zastavilo. Avšak v čase úradovania Baracka Obamu sa financovanie opäť obnovilo, a to hneď v prvý týždeň jeho funkcie. Memorandum výkonnej moci USA o znovuzavedení Mexico City Policy zastavilo finančnú podporu skupinám, ktoré propagujú a vykonávajú potraty, na druhej strane nezastavilo medzinárodnú finančnú pomoc ostatným organizáciám, ktoré nepodporujú potraty. Rozhodnutie tak umožňuje organizácii USAID finančne podporovať zdravotnú starostlivosť a humanitárnu pomoc v zámorí miliónmi dolárov.

Prezident európskej iniciatívy One of Us Jaime Mayor Oreja uvítal rozhodnutie prezidenta Donalda Trumpa, ktoré presadzuje ochranu každej ľudskej bytosti vrátane nenarodených detí v zahraničí, právo na výhradu vo svedomí, a vysiela silný signál v prospech obrany ľudského života.

LUBICA DILONGOVÁ

Zdroj: www.oneofus.eu

ZO ZAHRANIČIA

Päťdesiatisícový dav kráčal Parížom za život Bránil aj pro-life web stránky

Vyššie 50 000 francúzskych pro-life aktivistov z celého Francúzska prišlo 22. januára na každoročný parížsky pochod za život. S transparentmi v rukách volali: „Skutočná sila je chrániť slabých.“ Vyzvali prezidentských kandidátov, aby sa postavili proti potratom. Parížsky pochod za život je jednou z najväčších pro-life manifestácií v Európe.

Predseda Nadácie Jérôme Lejeune pán Jean-Marie Le Méné odsúdil legislatívu francúzskej vlády, ktorá urobila z potratov „bežnú vec“, ako aj súčasný návrh zakázať pro-life webstránky. Pochod sa konal pred tým, než si Francúzi budú voliť nového prezidenta. Jeden z kandidátov, Francois Fillon, je katolíkom, ktorý vyznáva presvedčenie „osobne byť proti, ale politicky podporovať potratovú líniu“. Pápež František vyjadril svoju podporu ešte pred parížskym pochodom tým, že ľudí vyzval budovať „civilizáciu lásky a kultúry života“.

Hlavnou témou parížskeho pochodu bola navrhovaná legislatíva, ktorá stavia obhajobu života mimo zákon. Po novom bude protizákonné akokoľvek „zasahovať“ do potratového biznisu, napríklad snahou o presvedčanie ženy, aby nešla na potrat. Pritom pôvodný zákon z roku 1993 bol myslený tak, aby zabezpečil ženám fyzický prístup na potratové kliniky. O osem rokov neskôr začal kriminalizovať aj „morálny a psychologický nátlak“ na odradenie ženy od potratu. A v roku 2014 bol zákon zmenený tak, že zakázal „vytvárať prekážky v prístupe k informáciám“ o potratoch.

Tentokrát sú terčom pro-life webstránky. Vláda tvrdí, že niektoré weby „úmyselne zavádzajú“ a „manipulujú“ ženy tým, že napriek zdaniu neutrality sa v skutočnosti usilujú o to, aby si dieťa nechali. Takáto „zavádzajúca informácia“ bude podľa navrhovanej legislatívy trestaná pokutou až 30 000 eur a trestom do dvoch rokov väzenia.

„Je neprípustné mať stránky, ktoré sa tvária oficiálne, ale v skutočnosti podávajú predpojaté tvrdenia, odstrašujú, traumatizujú a vzbudzujú pocity viny,“ povedala Laurence Rossignolová, francúzska ministerka rodiny, detí a ženských práv pre portál Rue89. Podľa Rossignolovej sú pro-life weby ako napríklad www.igv.net „zavádzajúce“, pretože ženy informujú o psychologických rizikách a potenciálnych traumatických zážitkoch spojených s potratom. Za týmto účelom chce, podľa jej vyjadrenia „obmedziť snahy o predstieranie určitého názoru“.

Avšak ani webstránka francúzskej vlády, ktorá sa venuje téme potratov, neprezentuje úplné informácie a neukazuje pozitívne alternatívnych riešení tehotenstva. Naopak, venuje mnoho priestoru tvrdeniam, ktoré popierajú vedecký výskum o realite popotratového syndrómu.

Jean Frédéric Poisson, člen tamojšej kresťansko-demokratickej strany tweetoval, že zo strany vlády je pokrytecké zakazovať pro-life stránky kvôli tomu, že ponúkajú alternatívy k potratom, a súčasne tolerovať „džihádistské“ weby, ktoré sa usilujú o zlákanie ľudí na

ZO ZAHRANIČIA

terorizmus. Poukazovalo sa aj na fakt, že samotný zákon požaduje, aby ženy boli informované o iných možnostiach ako o potrate. Okrem toho, že pro-life prejavy na internete budú trestné, nový zákon tiež odstráni požiadavku o vyhlásení ženy, že je kvôli tehotenstvu v „stave rozrušenia“. Odstránením tejto zdanlivej formality však bude to, že rozhodnutie ísť na potrat bude povýšené na základné ľudské právo ženy.

„Zmena zákona bude mať hlboký symbolický význam, keďže potrat už nebude chápaný ako výnimočný prípad, ale ako benefit, ktorého sa ženy môžu dožadovať,“ píše redaktorka LifeSiteNews v Paríži Jeanne Smitsová. Navyše, ak bude zákon schválený parlamentom, čokoľvek, čo bude vnímané ako „bránenie“ v prístupe k potratu, napríklad poukazovanie na zdravotné riziká alebo negatívne účinky tohto zároku, môže byť trestné.

„Francúzska administratíva neustále sťažuje situáciu pro-life organizáciám pri šírení svojich názorov a propagácii ochrany života,“ tvrdí európsky pro-life zástupca Grégor Puppinck. „Podľa novej legislatívy by už samotné zverejnenie informácie o rizikách potratov na webstránke či pokus o presvedčenie ženy o inom riešení jej tehotenstva bolo považované za trestný čin so sankciou až do dvoch rokov odňatia slobody a pokutou 30 000 eur.“

Pre pripomenutie, skoré potraty sú vo Francúzsku preplácané z daní. Každý rok sa v tejto krajine podľa oficiálnych štatistík vykoná 220 000 potratov, pričom v priemere každá tretia žena vo svojom živote podstúpi tento zárok.

So súhlasom redakcie preložil MARTIN GAZDÍK

<https://www.lifesitenews.com/news/paris-march-for-life-draws-more-than-50000>

Snímka: www.lifesitenews.com

ZO ZAHRANIČIA

Lekárku oslobodili po usmrtení pacientky proti jej vôli

Holandská lekárka, ktorá na pacientke vykonala eutanáziu a usmrtila ju proti jej vôli, neporušila podľa dohliadajúceho orgánu zákon. Napriek tomu, že pacientka (trpiaca na demenciu) sa proti zavedeniu smrtiacej látky fyzicky bránila, miestny dozorný výbor situáciu uzavrel s tým, že lekárka konala „v dobrej viere“. Výbor rozhodol, že prípad predloží na súd, aby sudcovia potvrdili tento záver. Zámerom bolo preukázať dobromyseľnosť lekárov, ktorí pri vykonávaní eutanázie usmrcujú svojich demenciou trpiacich pacientov, aby následne neboli stíhaní. Od zavedenia eutanázie v Holandsku pred sedemnástimi rokmi sa jej početnosť prudko zvýšila.

Pacientka mala vyše osemdesiat rokov a trpela demenciou. Hoci v minulosti vyjadrila želanie umrieť pomocou eutanázie, keď nadíde ten „správny čas“, vo chvíli, keď sa lekárka pokúsila vpichnúť jej injekciu, začala sa vzpierať. V zariadení pre seniorov sa ocitla po tom, ako sa jej manžel už nedokázal o ňu starať. Stará pani podľa záznamov vykazovala známky strachu a obáv a v noci sa občas potulovala okolo zariadenia. Hlavný lekár zariadenia prišiel k záveru, že pre túto pani prišiel „správny čas“ na to, aby umrela. Pár dní predtým vraj viackrát vyslovila: „Nechcem zomrieť.“ V onen deň, keď mala umrieť, lekárka jej do kávy dala sedatíva bez toho, že by pani o tom informovala, no v momente, keď jej mala zaviesť do tela smrtiaciu látku, sa pani prebrala a začala klásť odpor. Členovia jej rodiny ju fyzicky zadržali, až pokiaľ jej do krvi nevtekol celý objem látky. Dozorný výbor celú

situáciu posúdil tak, že pridaním sedatív do pacientkinej kávy lekárka „prekročila hranicu“ a mala so zákrokom prestať, akonáhle sa pacientka začala brániť. Avšak podľa vyjadrenia predsedu výboru Jacoba Kohnstamma lekárka v tomto prípade nebola stíhaná, lebo podľa neho konala „v dobrej viere“. Povedal, že súhlasí so súdnym prejednaním „nie kvôli potrestaniu lekárky, ktorá konala v dobrej viere a urobila to, čo mala urobiť, ale pre súdne objasnenie rozsahu právomocí lekára zodpovedného za vykonanie eutanázie u pacientov trpiacich na ťažkú demenciu“.

Andrea Williamsová, výkonná riaditeľka organizácie Christian Concern, prípad nazvala tragédiou. „Tento príbeh je ukázkou toho, aké riziká prináša liberálna holandská úprava pre starých, chorých a zraniteľných. Nikdy by nemalo byť na rozhodnutí lekára, či si pacient praje alebo nepraje žiť. Napriek tejto tragickej udalosti nebola lekárka obvinená. To vysiela zlý signál pre holandskú verejnosť a naznačuje, že aj iní lekári budú môcť v budúcnosti konať podobne a nebudú za to stíhaní. Holandsko vo veľkom prijíma kultúru smrti, hoci by skôr malo podporovať život a viac ho chrániť. Je životne dôležité, aby sme vo Veľkej Británii neprijímali žiadne takéto opatrenia,“ dodala.

So súhlasom redakcie preložil: Martin Gazdík

<http://www.christianconcern.com/our-concerns/end-of-life/dutch-doctor-cleared-despite-euthanising-patient-against-her-will>

ZO ZÁPISNÍKA EUROPOSLANKYNE

Dňa 19. decembra 1957 bol prijatý Zákon č. 68/1957 Zb. o umelom prerušení tehotnosti, ktorý bol účinný celých tridsať rokov. Tento zákon prevrátil pohľad na potrat, dovtedy chápaný ako usmrtenie ľudského plodu. Jeho vykonanie lekárom nebolo trestné len pri ohrození života a zdravia ženy, alebo pri ťažkej dedičnej chorobe jedného z rodičov. Novým zákonom sa z „usmrtenia“ stalo „umelé prerušenie“ a namiesto „ľudského plodu“ sa začalo hovoriť o „tehotnosti“. No predovšetkým umožnil vykonať potrat aj z iných než zdravotných dôvodov. Nadväzujúca vyhláška z roku 1961 vymenovala sedem takýchto dôvodov: pokročilý vek ženy, najmenej 3 žijúce deti, strata manžela alebo jeho invalidita, rozvrat rodiny, ohrozenie životnej úrovne v prípadoch, keď hospodárska zodpovednosť za výživu rodiny alebo dieťaťa spočíva prevažne na žene, obťažná situácia vzniknutá otehotnením u ženy nevydatej, alebo existencia dôvodného podozrenia z toho, že k otehotneniu došlo znásilnením alebo iným trestným činom. Dnes sme už oveľa ďalej - zákon umožňuje potrat do 12 týždňov života plodu bez udania dôvodu. Zoznam dôvodov „hodných osobitného zreteľa“ z dávno zrušenej vyhlášky je však cenným podnetom na zamyslenie. Pretože ak chceme presadiť väčšiu ochranu nenarodeného života, musíme odstrániť obavy, ktoré ženy vedú k úvahám o potrate. Strach z toho, že ďalšie dieťa žena neovládne, že sa nemôže spoľahnúť na pomoc partnera, že vzťahy v rodine sa ešte zhoršia a dieťa bude trpieť, že nebudú stačiť peniaze, že ju okolie odsúdi, alebo že nedokáže milovať dieťa,

ktoré bolo počaté násilím. Odstrániť tieto obavy znamená ponúknuť riešenia - od poradenstva až po dôveryhodnú politiku zodpovednej podpory matiek.

Ako kresťania máme povinnosť presadzovať, aby zákony chránili každý ľudský život, aj ten zatiaľ nenarodený. V demokratickej spoločnosti však „presadiť“ znamená presvedčiť väčšinu. Navrhovanie zákazov, ktoré nemajú šancu prejsť ani do druhého čítania, nie je „presadzovaním“, ale pokrytectvom. Len ak sa nám podarí odstrániť obavy, ktoré ženy privádzajú na potrat, môžeme zachrániť desaťtisíce detských životov. Nebude to jednoduché, lebo tlak zo strany EÚ narastá a nie je vylúčené, že sa v istom okamihu dostaneme do situácie vybrať si medzi ekonomicky prosperujúcim klubom a skupinou štátov, kde nebudeme ani veľmi prosperujúci ani veľmi bezpeční. Na februárovej schôdzi EP schválil tri iniciatívne správy, ktorých spoločným menovateľom boli ustanovenia týkajúce sa sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv žien a práva na potrat. Na marcovej sa chystajú minimálne ďalšie dve. Parlamentná väčšina, ktorá išla naprieč všetkými členskými štátmi a politickými skupinami, schválila, že potrat sa má považovať za právo každej ženy a dostupnosť jeho vykonávania má byť garantovaná. Zároveň sa popiera právo na výhradu vo svedomí. Pre mňa to, žiaľ, nie je prekvapením - roky pôsobenia v európskej politike ma naučili, že hodnôt, na ktorých je v Európe zhoda, je čoraz menej. Je takmer isté, že kresťania a aktivisti pro-life hnutia budú vystavení silnému tlaku, aby sa vzdali svojich politických požiadaviek a možno dokonca robili kompromisy aj vo svojom svedomí.

ANNA ZÁBORSKÁ

KONKRÉTNĀ POMOC

Zachráňme životy jubiluje Čo sa dialo v Poradni Alexis

Projekt konkrétnej pomoci Fóra života Zachráňme životy vstúpil tento rok do svojho jubilejného 10. ročníka. Do konca februára 2017 sme riešili viac ako 2100 prípadov, v systéme sme mali 130 žien, spolupracujeme s 32 poskytovateľmi pomoci a darcovia prispeli sumou vyše 281 000 eur. Spoločným úsilím darcov, spolupracovníkov, ale aj mám, ktoré našli odvahu napriek svojej ťažkej životnej situácii rozhodnúť sa pre život svojho dieťaťa, sa zachránilo 116 bábätiok, 65 chlapcov a 51 dievčat. Prvým dieťaťom, ktoré sa narodilo v tomto jubilejnom roku, je malá Nelinka. Ako nám napísala jej mamička: „Narodila sa veľmi drobúlinká, ale priberá a rýchlo rastie. Je nádherná a všetci sa z nej veľmi tešíme. S dojatím si opakujem, že je tu len vďaka dobrým ľuďom a darcom, ktorým veľmi, veľmi ďakujeme.“ Matky s deťmi často čelia aj viacerým zdravotným komplikáciám, ale keď vidia, koľko dobrých ľudí stojí pri nich, nevzdávajú sa a dáva im to silu ísť ďalej. Viaceré z nich pritom v krajnej situácii chceli so životom aj skončiť, čím by vlastne vzali život aj svojmu dieťaťu. Našli však ochranu a nádej vo vás, milí darcovia a spolupracovníci. Mnohí z nás, čo projektom žijeme, sme si to vzali za svoje aj v tomto pôstnom období. Zrieknuť sa a odoprieť si v prospech nich, a robiť tak svet lepším.

MÁRIA DEMETEROVÁ,
koordinátorka konkrétnej pomoci FŽ.

V tomto roku sa narodila malá Nelka.
Snímka: archív Zachráňme životy

Za obdobie november až január sme mali v poradni 36 nových, veľmi rôznych prípadov. Napríklad: Maťa* nám písala, že čaká dieťa so ženatým mužom, takže s istotou vedela, že naň ostane sama. Aj tak si ho však chcela nechať. Očakávala podporu od svojej mamy, ktorá ju kedysi sama mala ako slobodná mamička, no dočkala sa len – „nech si dieťaťom nekazí život...“ Napriek úsiliu pomôcť jej, potrat nakoniec podstúpila. Jarka* zas tehotenstvo zistila až po rozchode s partnerom, s ktorým už nechcela mať nič spoločné. Na potrat podľa jej slov „nemala psychiku“. Do poradne sa občas prišla porozprávať o všetkých tých ťažkých myšlienkach, ktoré jej vírili hlavou, o obavách z budúcnosti a o pláne dať dieťaťu na adopciu. Nakoniec sa rozhodla o synčeka zabojsovať, zastať si ho pred celou rodinou a dnes už je pevne rozhodnutá, že zostanú spolu. Mirka* s manželom náhle prišli o dieťaťu v polovici tehotenstva kvôli jeho vážnym zdravotným problémom. Šok a smútok zo straty bol veľmi veľký a po pár týždňoch Mirka uznala, že bude dobré vyhľadať pomoc zvonku. Vyjadrila sa, že jej veľmi pomohlo, že sa mohla o svojich pocitoch a pochybnostiach v atmosfére dôvery otvorene porozprávať. V súčasnosti už čakajú ďalšie bábätko.

V poslednom roku nám finančne prispela dotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny. Otázka zabezpečenia fungovania poradne v roku 2017 je však stále otvorená. Poteší nás preto akákoľvek finančná podpora. Ak môžete, prispajte na Alexis tento rok 2% z dane. Ďakujeme.

PETRA HERETOVÁ, Poradňa Alexis

*Mená klientiek sú zmenené.

KONKRÉTNÁ POMOC

Vo Femine nesúdime, ale pomáhame

Prvého decembra sme otvorili v Levcích, v priestoroch polikliniky prvé informačno-kontaktné centrum pre ženy, ktoré sa ocitnú v ťažkej životnej situácii, napríklad v nečakanom tehotenstve, alebo sú týrané či zneužívané. Rozhodli sme sa pre toto mesto preto, lebo má, žiaľ, prvenstvo v počte potratov, rozvodov a najvyšší počet samovrážd v okrese Levice. Centrum, ktoré sa nachádza hneď vľavo cez bočný vchod, je otvorené každý pracovný deň od 7.30 do 12.00 hod. Sú v ňom vždy dve dobrovoľníčky, ktoré sa striedajú. Spolu sa do projektu zapája osem dobrovoľníkov. Od otvorenia sme riešili desať prípadov. Naše dobrovoľníčky poskytli klientom potrebné kontakty na organizácie a na odborníkov, ktorí im podľa konkrétneho problému mohli pomôcť v ich situácii. Najviac prevažovali prípady domáceho násillia. V dvoch prípadoch išlo o mladé mamičky, ktoré

nečakane otehotneli a ich životná situácia sa stala veľmi problematickou. Mali sme aj prípad muža v strednom veku, ktorému sa rozpadlo manželstvo a prežíval krízu. Vo všetkých prípadoch sa vyskytli problémy okolo rozpadnutej či nefungujúcej rodiny, nedostatku financií na živobytie, ale hlavne sa nakontaktovali nešťastní ľudia, ktorí hľadali pomoc. Keď sme sa ich opýtali, odkiaľ sa o nás dozvedeli, poväčšine odpovedali, že z Facebooku alebo od svojich známych. V jednom prípade išlo o známu, ktorá zažila v minulosti ťažké životné situácie, a teraz pomáhala svojej kamarátke, ktorá sa ocitla v podobnej situácii. Keď máme pred sebou tieto osudy ľudí, uvedomujeme si, že niekedy stačí tak málo a človek sa môže ľahko ocitnúť v podobnej situácii. Preto sa držíme hesla: Nesúdime, pomáhame!

ANNA SIEKELOVÁ, koordinátorka Feminy

Ilustračná snímka: pexels photo

ZO ZÁPISNÍKA EUROPOSLANCA

Téma základných ľudských práv sa posúva nie práve železným smerom. Vo viacerých dokumentoch, o ktorých sme rokovali v ostatných mesiacoch, sa uvádza aborcia ako základné právo ženy. V decembri v dokumente s názvom Situácia v oblasti základných práv v EÚ v roku 2015 sa napr. píše, že: „neposkytnutie záchranných služieb v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia vrátane umelého prerušenia tehotenstva, ktorým sa zachráni život, je vážnym porušením ľudských práv“. Tiež sa často vyskytuje pojem „sexuálne a reprodukčné zdravie“, pod ktorým sa rozumie aj právo na potrat.

V parlamente sme sa zoberali aj uznesením Práva žien v štátoch Východného partnerstva. Ženy v Arménsku, Azerbajdžane, Bielorusku, Gruzínsku, Moldavsku a na Ukrajine čelia mnohým ťažkostiam, ktoré trápia aj európske ženy, no v oveľa vyššej miere. A navyše ich možnosti brániť sa sú oveľa obmedzenejšie. Preto im EÚ pomáha. Privítam som, ako sa prijaté uznesenie venuje boju nielen proti chudobe či násilium na ženách, ale predovšetkým ako jasne pomenováva zločin obchodu s ľuďmi. Správa poukázala aj na neprijateľné zneužívanie žien na náhradné materstvo, ktoré je jednou z foriem obchodovania s ľuďmi. No text sa tu opätovne snaží vnucovať krajinám mimo EÚ rodovú ideológiu či už pretláčaním Istanbulskeho dohovoru a tzv. „gender mainstreamingu“, alebo bojom proti tzv. stereotypom. A taktiež v mene pomoci ženám týchto krajín presadzuje tzv. „právo na potrat“ a jednoduchší prístup k antikoncepcii. Nemyslím si, že práve toto sú opatrenia, ktoré tieto ženy a ich rodiny od

Európskej únie potrebujú. Preto som hlasoval proti.

Viacrát som vystúpil aj proti opakovanému pretláčaniu tzv. Istanbulskeho dohovoru. Badám silnú snahu, nielen v uvedenom dokumente, o jeho natláčanie do všetkých členských krajín EÚ. Zatiaľ posledný, ale nie jediný takýto pokus, bol aj cez Maltské predsedníctvo Rady EÚ. Istanbulský dohovor sa navonok tvári, že má zastaviť násilie páchané na ženách, sú v ňom viaceré potrebné a užitočné odporúčania a usmernenia. Lenže vo svojich formuláciách prináša viacznačné termíny z dielne genderovej ideológie, ktorá je škodlivá pre ľudí každej krajiny.

Posledný dokument, o ktorom vás chcem informovať, je Odporúčanie EP Rade o prioritách EÚ pre 61. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien. Aj keď dokument obsahoval niektoré pozitívne návrhy, ako napr. podporu nových investícií do vzdelávania či sociálnej starostlivosti, zásadným bol bod g) tohto dokumentu. V ňom sa hovorí o vytvorení medzinárodného fondu na financovanie bezpečných a legálnych umelých ukončení tehotenstva. Fond má byť vytvorený z prostriedkov národných štátnych rozpočtov, t.j. aj z daní nás Slovákov. Do tohto fondu majú byť pridelené prostriedky EÚ na rozvojovú pomoc. To znamená, že EP žiada, aby boli potraty nielen financované z našich daní, ale žiada zobrať aj peniaze na rozvojovú pomoc krajinám, ktoré majú nedostatok vody, žiadne cesty, sú bez jedla, a dať ich na financovanie potratov. Takže na rade je teraz naša vláda a minister, ktorý bude rozhodovať o financovaní tohto fondu. Som rád, že vznikla petícia proti financovaniu potratov a môžete ju podpísať na webe www.forumzivota.sk.

BRANISLAV ŠKRIPEK

SVEDECTVO

Spoluhráč futbalistu Ronalda je proti potratom

Dvadsaťpäťročný James David Rodríguez Rubio (narodený v roku 1991 v Cúcuta v Kolumbii) sa v nedávno publikovanom videu na portáli youtube, ktorého autorom je kolumbijský novinár Frank Zapatom, vyjadril k problematike potratov: „Som proti potratom z akéhokoľvek dôvodu, a som za život.“

Súčasný hráč klubu Real Madrid v Španielsku s číslom dresu 10 a kapitán kolumbijského národného futbalového mužstva sa stal už ako 21-ročný otcom. Jeho manželka, vrcholová volejbalistka Daniela Ospinová bola o rok staršia. Obaja mali sľubnú profesionálnu kariéru pred sebou, no v tom čase mať dieťa sa mohlo zdať prekážkou. Zatiaľ čo iní by v tomto prípade možno uvažovali nad potratom, James s manželkou na to ani nepomysleli. „Od momentu, kedy som sa dozvedel, že budem otcom, pociťoval som obrovskú radosť. Napriek tomu, že som bol taký mladý, bolo to pre mňa niečo jedinečné,“ hovorí o vlastnej skúsenosti James. Je veľmi talentovaný futbalista a hrdí sa množstvom rôznych ocenení zo sveta futbalu.

Rok po narodení dcéry sa stal najlepším strelcom Majstrovstiev sveta vo futbale 2014 v Brazílii, a tak získal prestížne ocenenie Zlatá kopačka. Odvtedy jeho cena stúpila a popredné európske futbalové veľkokluby sa išli o neho pobiť. „James je obrovský talent. Dokáže veci, ktoré sa vymykajú z bežného priemeru. Bez problémov ho postavím na jednu úroveň s Messim, Maradonom či Suárezom,“ povedal o Rodriguézovi po osemfinálovom zápase na majstrovstvách sveta Óscar Tabaréz, tréner Uruguaja. Keď sa pred siedmimi rokmi James sťahoval z Južnej

Ameriky do Európy, portugalský klub FC Porto zaplatil argentínskemu klubu CA Banfield iba 5 miliónov eur. Pri prestupe do AS Monaco v roku 2013 bol monacký klub ochotný zaplatiť už 45 miliónov eur. Po spomínaných majstrovstvách sveta španielsky Real Madrid CF neváhal za Rodrigueza zaplatiť 80 miliónov eur. James sa tak stal aj vďaka ročnému platu 6 miliónov eur najdrahším hráčom v histórii Kolumbie. Dnes sa obaja manželia tešia z takmer štvorročnej dcéry Salomé, ktorá je plodom lásky ich sedemročného manželstva. Jamesova manželka Daniela sa po pôrode načas z profesionálnej športovej scény stiahla, aby sa mohla venovať rodine. Posledný rok už však naplno rozbieha svoju kariéru ako hráčka Superligy vo volejbalovom klube Voley Playa v Madride a pýši sa akademickým titulom, ktorý získala v roku 2016 ukončením online štúdia v odbore Riadenie podnikov. Popritom pracuje aj ako modelka pre viaceré športové značky a rozvíja svoj vlastný biznis.

Vo videu James ponúka riešenie tým, ktoré čelia neželanému tehotenstvu: „V prípade, že si dieťa nemôžete nechať, darujte ho na adopciu. Život ľudského tvora je cennejší ako čokoľvek iné.“

LIBUŠA DEDÁČKOVÁ

Zdroje: www.elmundo.es,

<http://futbal.pravda.sk>, www.realmadrid.com

SPRÁVY ZO ZAHRANIČIA

RUSKO

Organizácie za ochranu života v spojení so zdravotníckymi zariadeniami Jaroslávskkej oblasti sa rozhodli iniciovať v deň pamiatky betlehemských neviniatok 11. januára (podľa juliánskeho kalendára) deň bez potratov. Znamenalo to prerušenie vykonávania všetkých interrupcií v oblasti. Akcia získala plnú podporu pravoslávnej cirkvi. Ruský zákon v súčasnosti dovoľuje umelé ukončenie tehotenstva v prvom trimestri bez uvedenia dôvodu.

<http://www.hli.org.pl>

FÍNSKO

Fínsky národný parlament (Eduskunta) odmietol občiansku iniciatívu, ktorá žiadala obmedzenie sobášov osôb rovnakého pohlavia a tým zrušenie zákona z roku 2014, ktorý ich povoľuje. Za odmietnutie občianskeho projektu hlasovalo 120 poslancov, 48 bolo proti. Odporcovia patrili najmä ku konzervatívnej strane Fíni (Perussuomalaiset), ktorí už skôr vyzbierali viac ako päťdesiat tisíc podpisov potrebných na to, aby bol návrh prerokovaný v parlamente. Zároveň padlo rozhodnutie úplne zrovnoprávniť homosexuálne manželstvá s heterosexuálnymi, partneri teda budú mať právo na adopciu detí a používanie spoločného priezviska.

<http://www.hli.org.pl>

HOLANDSKO, NÓRSKO, AUSTRÁLIA

Vláda Holandského kráľovstva plánuje vytvoriť špeciálny medzinárodný fond na financovanie potratov v zahraničí. Má ísť o reakciu na nedávne rozhod-

nutie nového prezidenta Spojených štátov amerických Donalda Trumpa, ktorým zrušil financovanie najväčšej propotratovej organizácie Spoločnosti pre plánované rodičovstvo (Planned Parenthood) zo štátneho rozpočtu. Podporu z týchto zdrojov získavali aj mnohé dcérske zahraničné organizácie. S návrhom na vytvorenie fondu na podporu potratov prišla holandská ministerka zahraničnej spolupráce a obchodu Lilian Plumenová, ktorá presadzuje právo na potrat ako základné právo žien. Peniaze by mal získavať od rôznych štátov, ktoré budú doň pravidelne prispievať, ako aj súkromných inštitúcií. Holandsko, žiaľ, nie je so svojou podporou potratov samo, podobne plánujú interrupcie dotovať aj vlády Nórska a Austrálie. Nórska premiérka Erna Solbergová prisľúbila vyčleniť 85 miliónov nórskeho korún (približne 10 miliónov dolárov). Austrálska ministerka zahraničných vecí Julie Bishopová referovala o podpore vo výške 7,3 milióna amerických dolárov zo štátnych peňazí. Všetky tieto iniciatívy majú byť kontradikciou k postupu Donalda Trumpa. Rôzne ďalšie dotácie na interrupcie vo svete prisľúbili aj Dánsko a Belgicko.

<http://www.za-zhizn.ru>

<http://www.lifenews.com>

FRANCÚZSKO

Francúzske národné zhromaždenie schválilo kontroverzný zákon, ktorý umožňuje trestať prevádzkovateľov internetových stránok odrádzajúcich ženy od umelého ukončenia tehotenstva. Podľa autorov tieto stránky narušujú „slobodu voľby“ žien, keď

SPRÁVY ZO ZAHRANIČIA

informujú o možných fyzických a psychických následkoch potratov. Postihmi za šírenie informácií proti potratom má byť pokuta až do tridsaťtisíc eur a dva roky odňatia slobody. Proti tomuto zákonu, ktorý výrazne obmedzuje možnosti organizácií pre ochranu života a napomáha kultúru smrti, vystúpil okrem iných predseda francúzskej biskupskej konferencie arcibiskup Georges Pontier, ktorý poslal otvorený list prezidentovi Francoisovi Hollandovi, v ktorom vystríha pred uvrhnutím žien do existenčnej krízy, keďže potrat je vždy svedomie zaťažujúci čin. Priamo v Národnom zhromaždení hlasovali proti predovšetkým poslanci stredopravej Republikánskej strany, ktorí plánujú podanie na ústavný súd so žiadosťou o vyhlásenie neústavnosti zákona. Nová legislatívna úprava je de facto pokračovaním perzekúcií zo strany štátu proti ochrancom života, keďže už v roku 2001 bol prijatý zákon, ktorý znemožňuje aktivity priamo pred nemocnicami, kde sa vykonávajú interrupcie. Obeťou úpravy bol napríklad takmer nevidiaci pro-life aktivista Dr. Xavier Dor, ktorý bol potrestaný vysokou pokutou za to, že dal žene model nožičiek dvanásťždňového dieťaťa po rozhovore v blízkosti sídla parížskej pobočky Spoločnosti pre plánované rodičovstvo.

<https://www.lifesitenews.com>

<http://rcmonitor.cz>

GUATEMALA

Guatemalská armáda zabránila vstupu do krajiny posádke lode organizácie Women on Waves, ktorá sa snažila importovať potratové tabletky.

Následne boli pasažieri vyhostení. Interrupcia je s výnimkou ohrozenia života matky v Guatemale nelegálna. Lode spomenutej organizácie Women on Waves sa plavia po celom svete a ponúkajú na svojich palubách vykonanie potratu pre ženy z krajín, kde nie je umelé ukončenie tehotenstva dovolené. Pred zákrokom odvezú ženy do medzinárodných vôd, aby tak formálne nenarušili legislatívu danej krajiny, a následne ženy na lodi podstúpia interrupciu. V minulosti sa lode priplavili napríklad k Írsku, Španielsku a viacerým krajinám Afriky. Proti ich prítomnosti zvyčajne protestujú početné zástupy ochrancov života.

<http://www.lifeneews.com>

ČESKÁ REPUBLIKA

Ministerstvo práce a sociálnych vecí Českej republiky pripravilo dokument pod názvom „Konceptia rodinnej politiky“, ktorý vo veľkom operuje pojmami z oblasti rodovej ideológie. V súčasnosti je dokument v medzirezortnom pripomienkovaní. Výhrady voči návrhu vyjadrili viacerí členovia vlády, konkrétne podpredseda vlády Pavel Bělobrádek, minister pôdohospodárstva Marian Jurečka, minister kultúry Daniel Herman (všetci KDU-ČSL) a minister obrany Martin Stropnický (ANO). Ku kritike sa pridalo aj Hnutie pro život, ktoré odoslalo pripomienky premiérovi Bohuslavovi Sobotkovi a žiada, aby sa prijala koncepcia rodinnej politiky, ktorá podporuje manželstvo za účelom splodenia a výchovy detí a rešpektuje jedinečnosť a nezameniteľnosť role muža a ženy v rodine.

<http://hnutiprozivot.cz>

SPRÁVY ZO ZAHRANIČIA

VELKÁ BRITÁNIA

Britská Všeobecná farmaceutická rada (General Pharmaceutical Council) pripravila novú legislatívu, ktorá má obmedziť výhradu vo svedomí lekárenských pracovníkov. Zatiaľ čo súčasná úprava umožňuje lekárnikovi odmietnuť predaj abortívnych prípravkov a presmerovať zákazníka k inému zamestnancovi, nový predpis má túto možnosť zrušiť. Voči tým-

to návrhom sa ostro ohradili predstavitelia Spoločnosti pre ochranu nenarodených detí (Society for Protection of Unborn Children – SPUK), ktorí hovoria o vážnom zásahu do základného práva lekárnikov na vykonávanie profesie v súlade so svojím svedomím. Materiál je zatiaľ v pripomienkovom konaní.

<http://www.lifenews.com>

Prípravil ANDREJ ŠTEVKO

V USA ja najnižší počet interrupcií za 40 rokov

Počet prípadov umelého ukončenia tehotenstva sa v rámci trojročného skúmaného obdobia zvýšil iba v šiestich amerických štátoch. Ročný počet interrupcií v Spojených štátoch amerických klesol pod jeden milión. Od roku 1974 je to najnižšia úroveň. Vyplýva to z výsledkov komplexného prieskumu organizácie Guttmacher Institute, o ktorom informoval slovenský portál tvnoviny.sk v januári 2017. Organizácia, ktorá podporuje právo na interrupciu, vo svojej správe informovala, že v roku 2014 bolo v USA vykonaných celkovo 926 200 interrupcií. Guttmacher Institute je jediná americká inštitúcia, ktorá sa usiluje evidovať a počítať všetky prípady umelého ukončenia tehotenstva

v Spojených štátoch amerických. Federálne Centrum pre kontrolu a prevenciu chorôb, ktoré robí podobný prieskum, totiž neobsahuje údaje štátov Kalifornia, Maryland a New Hampshire. Celkový počet potratov v roku 2014 bol o 12,5 percent nižší v porovnaní s predchádzajúcim prieskumom inštitútu Guttmacher z roku 2011. Počet interrupčných zákrokov vtedy dosiahol 1,06 milióna. Tento pokles zaznamenali v rámci celých USA. Počet prípadov umelého ukončenia tehotenstva sa v rámci trojročného skúmaného obdobia zvýšil iba v šiestich amerických štátoch.

Zdroj: http://www.tvnoviny.sk/zahranicne/1855095_v-usa-ja-najnizsi-pocet-interrupcii-za-vyse-40-rokov

Ilustračná snímka: www.stream.org

OZNAMY

Pôstna polievka, ktorá nasýti dušu

Tento rok sa koná už 11. ročník akcie *Podel'me sa!* Zapojte sa a pomôžte tým, ktorí to potrebujú. Lebo v skutočnosti „ten, kto dáva, dostáva“.

V čom spočíva podstata akcie *Podel'me sa?* V období od Popolcovej stredy do Kvetnej nedele si môžu farnosti, spoločenstvá, spolky, rodiny aj jednotlivci navariť polievku, či pripraviť iné symbolické jednoduché jedlo, pričom druhý chod (ktorý by plne nasýtil) si odopru. V cene obeda peniažky pošlú tým, ktorí trpia núdzou. Delia sa teda o to, čo im spôsobí hlad. Hlavný organizátor akcie *Podel'me sa!* Katolícke hnutie žien Slovenska na to zriadilo osobitnú zbierku, riadne registrovanú na Ministerstve vnútra SR. Akcia má predovšetkým komunitný ráz, prebieha na fare, v katechetických miestnostiach, vo verejných priestoroch, v školách či na voľnom priestranstve pred kostolom, v parku a podobne. Ľudia do nej zapájajú vlastnú kreativnosť. Niekde pečú koláčiky a podávajú kávu, inde varia polievky rôznych druhov. Ba zorganizujú si aj súťaže o najchutnejšiu polievku. Zahanbiť sa v receptoch nedajú ani otcovia kapláni a farári. Katolícke hnutie žien je vďačné všetkým, ktorí sa ujmú zorganizovania akcie vo svojom okolí. Listy z celého Slovenska, ktoré dostávame, vždy prekvapujú nápaditosťou prevedenia akcie a štedrosťou zbierok. Z farnosti Richvald nám napísali: „Ľudia sa prišli ponúknuť sladkým zákuskom, porozprávali sa, strávili spolu príjemný čas a dobrovoľnou čiastkou prispeli na projekt *Podel'me sa!* Súčasťou bola aj výstavka fotografií kňazov doteraz pôsobiacich v našej farnosti. O deti sa v detskom kútiku postarali šikovné animátorky.“ Napriek

viacerým zbierkam v Pôstnom období, spoločenstvo okolo pôstnej polievky má svoje čaro, lebo upevňuje vzťahy medzi farníkmi a posilňuje ich zápal a obetavosť. Tohtoročný výťažok akcie *Podel'me sa!* je adresovaný zariadeniu Centra pre tehotné ženy, matky s deťmi a rodiny v sociálnej núdzi v Ružomberku. Toto zariadenie im bude poskytovať v krajnej životnej núdzi odbornú pomoc a prístrešie. Časť zbierky pôjde aj na dokončenie vybavenia Centra pre obnovu rodiny v Bratislave.

MÁRIA RAUČINOVÁ, KHŽS

Katolícke hnutie žien Slovenska
 Kozičova 2, 841 10 Bratislava 46
 Predsedníčka KHŽS: Mária Demeterová
 maria.demeterova@gmail.com
 tel.: 0905 448 002 • www.khzs.sk

Bankové spojenie: Tatra banka, a.s.
 Hodžovo nám. 3, 811 06 Bratislava
 Číslo účtu osobitne zriadeného na zbierku
IBAN: SK50 1100 0000 0029 4001 6642

KONFERENCIA VYBER SI ŽIVOT

Piatok 24. marec

15:00 - 16:00 Registrácia

16:00 Otvorenie a úvodné príhovory:

vedenie mesta,
Fórum života,
žilinský diecézny biskup,
poslankyňa EP

fórum života

Ceľs

VYBER SI ŽIVOT

PROGRAM

16:30 - 17:00 - Morálne a politické aspekty práva na život

1. *Dian, Daniel: Humanae vitae a dvaja morálni teológovia*
2. *Záborská, Anna: Politický zápas o základné právo - právo na život*

Prestávka 17:00 - 17:30

17:30 - 19:00 - Sociálne a právne dôsledky legalizácie potratov

1. *Matulník, Jozef; Pastor, Karol: Dôsledky legalizácie potratov na Slovensku po 60 rokoch*
2. *Kratochvíl, Miroslav (Nejmenší z nás, CZ): Dopad legalizace potratů a pro-life hnutí v Česku*

Diskusia

19:30 - Slávnostné odovzdávanie Ceny Antona Neuwirtha
Večera

Sobota 25. marec

9:00 - 10:00 - Bioetický a kultúrny zápas doma a v zahraničí

1. *Ďačok, Ján: Základné črty bioetického zápasu*
2. *Jurek, Marek (PL, poslanec EP): Pro-life mentalita v Poľsku*
3. *Moynan, Paul (GB): Odkrývanie následkov potratu*

Diskusia

Prestávka: 10:00 - 10:30

10:30 - 13:00 - Ochrana života a konkrétna pomoc v praxi

1. *Lázničková, Ludmila (CZ): Potraty, to nejsou jen interrupce*
2. *Siekelová, Anna: Prirodzené metódy počatia*
3. *Sukel, Ondrej: Potratová antikoncepcia*
4. *Giménez Agrela, Conrado (ESP): Fundación Madrina - konkrétna pomoc*

Diskusia

13:00 - 14:00 Prestávka na obed

14:00 - 15:00 - Nová kultúra, nový človek?

1. *Glasa, Jozef: Nové formy ohrozenia ľudského života a naše možnosti*
2. *Slosiarik, Martin: Nový životný štýl, úloha muža a ženy*

15:00 - 16:00 - Diskusia a závery

Prijímatel: Fórum života

Sídlo: Heydukova 14, 811 08 Bratislava

Právna forma: Občianske združenie

IČO: 318 158 39